

התורה כתבה מן הקל אל הכבד או מן הכבד אל הקל, והיינו או דמצורע הוא החמור או הטמא לנפש הוא החמור מכולן, אבל לשני האופנים הזב הוא האמצעי שביניהם ואי אפשר שיהא הוא החמור שבכולן, ודו"ק.

ה', ג'. אל מחוץ למחנה תשלחם ולא יטמאו את מחניהם.

עיין בספר המצוות להרמב"ם [מ"ע ל"א] שכתב וז"ל: היא שצונו לשלוח טמאין מן המקדש והוא אמרו ית' וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל הטמא לנפש וזה המחנה הנאמר הנה הוא מחנה שכינה שחוצה לו לשכות העזרה כמו שבארנו בתחלת סדר טהרות כו' ולשון מכילתא צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה בעשה וכו'. פי', דכיון דבלא תעשה כתוב ולא יטמאו את "מחניהם" בלשון רבים, והיינו ליתן מחנה לזה ולזה, וכאן כתב בלשון יחיד מן המחנה, וכיון שכן העשה היא רק במחנה שכינה — שהרי בין הנשלחין הוזכר גם טמא לנפש, והרי הוא אינו משתלח אלא ממחנה שכינה בלבד, וא"כ העשה היא רק אמחנה שכינה. אלא שהיה קשה לו דילמא אין כאן מ"ע אלא רק אזהרה שלא יטמאו את מחניהם וכדי להנצל מזה אמרה תורה שישלחו — וכדמצינו גבי מצורע דבדד ישב אין זו מ"ע אלא רק אמצעי שידעו שהוא טמא ויתרחקו ממנו, ולזה הביא מהמכילתא וישלחו מן המחנה בעשה וכו', ודו"ק.

ומש"כ מחנה שכינה שחוצה לו לשכות העזרה, לכאורה אין ביאור לדבריו. וראיתי

בסה"מ שהוציא הגר"ח העליר שהעתיק "דומה לו לדורות העזרה". ולפענ"ד יש להגיה: הוא מחנה שכינה ושחוצה לו לשכות העזרה וכו', והיינו משום דמחנה שכינה כפשוטו הוא בית המקדש, כלומר הבנין, ולכן הוסיף שגם חוצה לו והיינו העזרה כולה. וכך משמע קצת לשון החינוך, עיי"ש שקרוב הוא בכל המצוה כולה כלשון הרמב"ם ממש, ודו"ק.

ה', ט"ו. והביא האיש את אשתו אל הכהן וגו'.

נראה⁴ הטעם שהצריכה התורה את כל הפרשה הזאת, שטבע האדם הוא שאם נכנס בלבו איזה מין חשד על אשתו, שוב לא יצא הספק מלבו לעולם אלא אם כן הקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו מביטח לו שאמנם היא טהורה. ואע"פ שבשאר דיני התורה קי"ל שע"פ שנים עדים יקום דבר, מכל מקום אפילו אם ישמע הבעל משני עדים שלא זינתה אשתו עדיין לא יאמין לגמרי, דנאמנות שתי עדים הוא גזירת הכתוב שעלינו להאמינם ולקבוע הדין על פיהם, אבל לרגשי ולחשדי הבעל לא יועיל זה. ואפילו אם יבוא נביא ויגיד בשם ה' שלא זינתה אשתו, והרי אנו מצווין להאמין לכל דברי הנביא, אבל אין זה אלא דין, וטבע האדם בעינינים אלו שלא יצא החשש מלבו אלא אם כן הוא בטוח בדבר באופן מציאותי. ולכן ציותה התורה למחות את שם ד' ולהשקות את המים המרים לאשה, ויהיה זה הבחינה לדעת את האמת, והרי זה כאילו כביכול בעצמו מעיד על אשה זו שטהורה

היא. ונמצא שיסוד פרשת סוטה אינו להעניש את החוטאה, אלא אדרבה — להבטיח שהזכאית תהיה זכאית גם בעיני בעלה בלי שום פקפוק כלל. וזה כוונת מאמר חז"ל [חולין דף קמ"א ע"א]: גדול שלום שבין איש לאשתו שהרי אמרה תורה שמו של הקב"ה שנכתב בקדושה ימחה על המים וכו', ודו"ק.

ו', ה'. גדל פרע שער ראשו.

עיין בספר המצוות להרמב"ם [מצוה צ"ב] שכתב וז"ל: הוא שצוה הנזיר לגדל שער והוא אמרו יתברך גדל פרע שער ראשו וכו'. אמנם המעיין בחינוך [מצוה שע"ד] שלעולם דרכו לתפוס לשון הרמב"ם יראה ששינה מלשונו, שכתב וז"ל: שנצטוה הנזיר והוא האדם שהפריש עצמו מן היין לגדל שער ראשו כל ימי הזירו להשי"ת שנא' גדל פרע שער ראשו וכו'. ונראה שהם נחלקו כאן בגדר קבלת הנזירות⁵, דהרמב"ם סובר דקבלת הנזיר הוא לאסור את עצמו ביין ובתגלחת, אבל החינוך סובר דנזיר הוא ככהן, והיינו שכל א' יש לו רשות לקבל על עצמו להיות נזיר, ומכיון שנעשה נזיר נתנה התורה דיני נזיר עליו, ודו"ק היטב. ועיין בחידושי למסכת קידושין [דף ה' ע"ב] שביארתי בזה

מחלוקת התוס' והרשב"א שם בענין היה נזיר עובר לפניו ואמר אהא, ועיי"ש.

ו', ז'. לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא וגו'.

מה⁶ שלא הזכיר הכא בן וכת וכמו שהזכיר זה לגבי טומאת כהן לעיל בפרשת אמור [כ"א פ"ב], נראה לי משום דהנזירים היו בחורים, וכמו שכתוב בעמוס [ב' פי"א]: ואתן מבניכם לנביאים ומבחוריכם לנזירים⁷, וא"כ עדיין לא היה להם בן וכת⁸. וכן משמע מהמעשה המובא בגמרא נדרים [דף ט' ע"ב]: רועה הייתי לאבא בעירי כו' אמרתי לו בני כמוך ירבו נזירי נזירות בישראל וכו', הרי שהיה בחור שעבד כתור רועה בשביל אביו.

וביאור הדבר הוא, שהרי חז"ל הסבירו שענין הנזיר הוא משום שאם רואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, כלומר כשרואה את כח הקלקול של היין הוא מקבל על עצמו לשנות דרכו בחיים ולעשות סיג על תאוותיו ורצונותיו, וזה דבר שקשה מאד לאדם המבוגר בשנים — כי אין לו את המרץ הדרוש לשנות דרכו והליכותו הקבועים לו מזה זמן רב, אבל נער ובחור

5. עיין בשו"ת אבני מילואים [סי' ט"ו וסי' כ"ב] שהביא את דעות האחרונים בגדר קבלת נזירות.

6. עובר מתוך הכת"י ומפי השמועה.

7. וכן יש לדייק מלשון הרמב"ם לעיל [ה' פ"ו]: כי אחרי שהוקם המשכן ונבדלו מהם הטמאים לקח מבחוריהם לנזירים כו' והטעם כי זנות יין ותירוש יקח לב וגידול השער הפך הבחורים המסלסלים שער ראשם להתנאות וכו' עכ"ל. וכן משמע מהראב"ע בעמוס שם: ומבחוריהם שתולדותם לאהוב התענוג והשמחה וכו', הרי שהכוונה לבחורים ממש.

8. לעיקר חידוש רבינו שהנזירים היו בחורים מצאתי ראייה ברורה בספרו של יוסף בן מתתיהו הכהן [נגד אפיזן ספר שני אות כ"ה] ששם הולך ומוינה כל מנהגי היהודים בתקופת הבית, וז"ל: מנהגנו שלא לעשות חג ומשתה ושמחה ביום הולדת בנינו, למען לא נשחה לשכרה, ותחת זה אנו נוהגים לחנך את הילדים מנוער שלא לשתות לשכרה ולהתנהג בנזירות עכ"ל.